

gulatkeltési tudásnak hatalmas tárházával sietnek a színpadi rendező segítségére.

□ Az interieur — jellegéhez képest — kint az életben is nagy hatással van az individuumra. Mondhatni: az interieur nagyban befolyásolja az egyén általános külső közérzetét. Emlékezzünk csak arra, milyen másképpen érezzük magunkat az ónbetűtes, hatalmas színes üvegfalak kristályain keresztül megvilágított, nyugodt berendezésű hallban; a fehérlakkozott berendezésű leányszobában; a perzsa szőnyegekkel leborított szalon parkettjén ófrank butorok közepette.

SZINHÁZ ÉS MOZI.

□ Értekezünk és állapítsunk meg okosan gazdasági konzekvenciákat. Midőn már az embert a művészetek forró levegője annyira fojtogatja, mikor már kissé eltávolodni tőle majdnem jól esik és mikor már minden elszáll, csak az objektivitás marad meg, akkor igazán nem lehet mást tenni, mint értekezni valamelyik fajtájáról, talán éppen a színházról, amelylyel kezdtem, amely először fogott meg és bilincselte le tisztességes polgári életnek szánt pályámat és megadott erőmet.

□ Színházam, te, először bámultalak meg, először húzott hozzád a lelkem, imádni az édeskacaju soubrette hangját, szerelmes vergődését, a hova elszöktem, midőn kitagadás fenyegetett, színházam, most az én sorsomra jutsz: valami nagy átok fog rajtad, bús riasztásokat hallatnak rólad ember-kuvaszok és beleharapnak dühös fogaikkal fehértiszta ikrádba: Megront a „mozi“, halált hoz rád a beszélő film és már meg is csapott kegyetlen szele.

□ Komoly a veszedelem és hatalmas ereje van e megrugaszkodott világban a beszélő filmnek, mely olcsóbb is lesz, megbámulandó is lesz — és máris vannak, akik azt mondják, hogy olyan is lesz. Ha nem jobb. Mert a filmen csupa elsőrangú művész fog játszani s a szegény embereknek is módjukban lesz jó előadásokat látni s meghallgatni azokat, akik impresszáriós ereket szoktak vágni kispénzü polgárosztályunkon. Oly szomorú a haldoklás, mely máris utadat állja, hogy megakasszon a fejlődésben és idővel talán arra a nivóra süllyessen, hogy csak a mozi számára lesznek színészeid...

□ A mozi veszedelme, — nem annyira a vidéken, mint a fővárosokban — máris érezhető. A haladó

És az interieurhatás alól nem vonhatja ki magát az előadó-művész sem, amikor a színpad interieurjében mimel és beszél. A németek korán fedezték fel az előadóművészet és az interieurművészet közötti viszonylatot s azért vették igénybe a képzőművészetet, hogy az esztéta-verizmus magas szárnyalásához méltóan alkossák meg a perspektiva kék azurját, azt a fenéges távlatot, amelynek végtelenjét elérni vagy legalább is megközelíteni minden igaz művészetnek s így a színpadi művészetnek is ambíciója.

FAKIR.

kor abszorbeálja a kezdetlegességeket és csak természetesen, hogy amint egykor a fuvarosok támadták meg az őket tönkretévő vasutat, aképen jelentkezik az új gazdasági, vagy más szükségleti eszközök közhasználatba bocsátásakor a visszahatás minden vonalon, mely azonban legfőleg csak egy percre tartóztat fel. Végkép megállítani utjában a haladó időt nem lehet. Ez a hatás jelentkezni fog a színháznál is. De merészség, bolondság és — tegyük hozzá — kegyetlenség is volna azt állítani, hogy a beszélő film létrejöttével a színházak nem veszítenek közszükségletet kielégítő erejükből. Aki világosan lát, nem titkolhatja, hogy a mozik máris nagy közönséget vittek el a színházról. A beszélő film sokkal nagyobb közönséget visz majd el onnan s nagy a valószínűség, hogy ez a körülmény sok kisebbbrangú színház bukásához vezet.

□ Hogy mennyit fog megérdemelni ebből a film és mily mértékben károsodik érdemetlenül a színház, az nem is művészeti kérdés, ennek megállapításánál csak gazdasági tekintetek jöhetnek szóba. A film sohasem pótolhatja a közvetlenséget, a melegséget, a hús-vér színpadot, a művészi levegőt s a lelket, mely mégis bizony csak más, mint a filmen. Más az arckép és más, ha előttem áll: szemtől-szembe nézhetek vele.

□ Konstatálni azonban mégis csak kell, bármilyen nehéz is, hogy a színház publikuma egyre fogyogat és határozottan nagyobb mértékben jelentkezik majd ez az apadás, ha a beszélő film indul el lélektelen, de káprázatos technikájú és mindenekfelett olcsó menetjegyű utjára.

— 68 —

